

Ikääntyneiden lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen myöntämisen perusteet 1.1.2025 alkaen

Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen myöntäminen perustuu sosiaalihuoltolakiin (1301/2014), perhehoitolakiin (263/2015), lakiin omaishoidon tuesta (937/2005), lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkään sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) sekä sosiaali- ja terveysministeriön antamaan laatusuositukseen aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024-2027 (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2024:4).

Lyhytaikaisella ympärivuorokautisella palveluasumisella tarkoitetaan asiakkaan kodin ulkopuolella tapahtuvaa ympärivuorokautista hoitoa, joka järjestetään joko perhehoitona tai palveluasumisyksikössä. Palvelun myöntämisen edellytyksenä on, että sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilainen on tehnyt palvelutarpeen arvioinnin yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa.

Palvelun myöntäminen edellyttää, että asiakas tarvitsee säännöllisesti/jatkuvaluontoisesti apua päivittäisissä toiminnoissa fyysisen, psyykkisen tai sosiaalisen toimintakyvyn laskun vuoksi eikä hänen tilanteensa vaadi sairaalahoitoa. Lyhytaikaiselle jaksolle tulee olla kotona asumista tukeva kuntouttava tavoite eli peruste jakson toteuttamiselle. Ensisijaisesti päivittäiseen avun tarpeeseen vastataan kotihoidon palveluilla.

Myöntämisen perusteena on lisäksi (vähintään yhden perusteen alla olevista tulee täyttyä), että:



- asiakkaan kotona asumista heikentää tilapäisesti toimintakyvyn lasku, eikä hänellä ole tarvetta sairaalahoitoon
- asiakas asuu kotona läheisten antaman päivittäisen tuen turvin (ei omaishoidon sopimusta hyvinvointialueen kanssa)
- asiakkaalla on äkillinen huolenpidon tarve, johon ei voida heti vastata kotihoidon palveluilla esimerkiksi omaishoitajan tai puolison/asuinkumppanin sairastuttua
- asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan tarvetta on syytä arvioida kodin ulkopuolella

Ohjaavat RAI-arvot lyhytaikaisen asumisen palveluiden myöntämisen perusteiden tukena tarvittaessa ovat:

- MAPLe vähintään 3
 - MAPLe 1 – 2 vain poikkeustapauksissa, kuten asiakkaan turvallisuuden vaarantava sosiaalinen tai psyykkinen turvattomuus, harhaisuus tai harhaluuloisuus tai muu sairaus. Tällainen poikkeustilanne voi olla myös silloin, kun uuden asiakkaan palvelutarvetta arvioidaan ja seurataan ennen palvelupäätöstä, tai kun asiakkaan palvelutarve on muuttumassa.

Jakson kesto on ennalta sovittu ja keskimääräinen pituus on yksi viikko. Jakson jälkeen asiakas palaa sovitusti kotiin. Tarve sekä myöntämisperusteiden täytyminen arvioidaan jokaisen jakson osalta yksilöllisesti erikseen. Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen ei ole tarkoitettu tilapäisiin asumisjärjestelyihin esimerkiksi remonttien ajaksi.

Omaishoidon tuen asiakkaiden (sopimus omaishoidosta hyvinvointialueen kanssa) lakisääteiset vapaapäivät voidaan järjestää lyhytaikaisena palveluasumisena. Omaishoidon tuen lain mukaiset lakisääteiset vapaat järjestetään omaishoidon tuesta tehdyn sopimuksen mukaisesti eikä silloin arvioida lyhytaikaisjakson myöntämisen perusteiden täyttymistä. Vapaat järjestetään ensisijaisesti perhehoidossa. Jos perhehoito ei ole mahdollista, vapaa järjestetään ympärivuorokautisessa palveluasumisyksikössä.